

Fragmentiškas TV demonas

Norėdamas sužinoti televizoriaus gimimo datą, radau daug ginčų internetinėje erdvėje. Nesutarimus skatina tai, kad TV išrastas ne vienu dideliu „BUM“, bet dideliu skaičiumi mažų „bum“. Juos visus kartu sudėjus ir gavosi išradimas. Preliminariai TV išrastas 1925-1930. Dėl mano gimimo datos niekas nei ginčijasi, nei kam įdomu. 1982-ais. Dėl televizoriaus ilgaamžiškumo mūsų abiejų gyvenimo keliams buvo lemta susikirsti. Kas iš to susikirtimo gavosi, parašysiu žemiau.

Pasyvumo dovana

Televizorius yra neįtikėtino gerumo daiktas. Mano galva, žmonija nieko tobulesnio už jį kol kas neišrado. Kodėl gi? Springstantis vaizdais ekranas okupuoja du pačius svarbiausius mūsų pojūčius: regą ir klausą. Iš penkių pojūčių šiedu suteikia mums 90% visos gaunamos informacijos. Radijas okupuoja tik klausą. Kompiuteris papildomai įtraukia lietimą, tačiau jis nesugeba atsverti pačios pagrindinės TV funkcijos – pasyvumo generavimo. Taip. Televizorius mums reikalingiausias dėl to, kad jo dėka „išsijungiamo“, tampame „fotelių bulvėmis“ (kaip tūlas amerikonas sakytų „couch potato“). Ekranas liūliuoja ir čiūčiuoja. Kompiuteris negali to padaryti, nes jis per daug įmantrus. Turi judinti kokią taisyklę, maigyt klavišus. Televizorius turi vieną pultelį, kuriame realiai užtektų šių klavišų: garso reguliavimo ir kanalų perjungimo. Pamenu, mano vaikystėje pranašesnieji pasigamindavo savadarbius pultelius. Jais galėdavo perjungti kanalus tik pirmyn (t.y. užtekdavo vieno mygtuko manipuliavimui ekranu!). Televizorius atitraukia nuo gyvenimo, nuo rūpesčių ir įtraukia į savo spalvingai nerūpestingą pasaulį.

Kas dar įdomu. Spalvingasis ekranas subtiliai perteikia tau žinią, jog esi *visiškai nereikšmingas žmogus*. Jei prisiskambini į „Žinių radijo“ laidą žavingasis gerb. Skamarakaitės balsas dar paprašys tavęs prisistatyti, tai TV laidose niekam tu neįdomus (net jei ir sugebi prisiskambinti), nes tavęs NEMATO.

Visgi, niekas to nereikšmingumo tėsiamo tiesiai į akis pernelyg nesureikšmina. Greičiausiai čia slypi gilios psichoanalitinės šaknys, siekiančios 1 mano gyvenimo metus. Ne ką aš tuomet ir suvokdavau dar. Net savo vardo dorai nežinojau, ką jau čia apie Berlyno sieną ar pasaulinius karus. Žodžiu, apie nieką per daug negalvodavau, mokėdavau tik pirstelėti ir atsirūgti. O visas pasaulis buvo vienas didelis ekranas, televizorius. Tik pultelio neturėjau. Žiūrėjau aš į tą ekraną ir apie nieką negalvodavau. Pasyvumo rojus. Reikšmingas ar nereikšmingas aš – na koks gi skirtumas, gerbiamieji?

Rūpesčio surogatas

Tęsiant nereikšmingumo temą, verta paminėti papildomą argumentą, kodėl mes taip ramiai toleruojame, kai ekrano vaizdai taip mus nuvertina. Ogi todėl, kad televizorius pataiko tiesiai į mūsų, iš prigimties narcistinių asmenybių, visagalybės kompleksą. Juk kai būnu mažas, užtenka pravirkti ir šalia atsiranda šilta krūtis su šiltu pienu. Užtenka priešlapinti *pampersą*, kai jis pakeičiamas sausu. Pirmas dalykas, kurį pradėdau po truputį savo maža makaule įsisąmoninti, AŠ VISAGALIS.

TV pataiko būtent į tai. Drybsau ir pultelio spaudinėjimu šokdinu viso pasaulio vaizdus. Kur čia vaizdus. Jei noriu galiu ir įžymybės priversti šokti (girdėjau, kad itin necenzūrinį

„eik tu na...“ sėkmingai keičia „eik tu šokti“). Kam trenktis į Turkiją, jei vyrų krepšinio batalijas matau SAVO SVETAINĖJE. Ir dar su pakartojimais, kurių taip trūksta nuėjus į gyvą futbolo mačą. Man net nereikia surasti lydekos, kuriai turėčiau paliepti, užtenka įsijungti TV, kurio ekrane matau ištisą dieną plušėjusios profesionalios komandos surinktas ir man pateikiamas žinias.

Ekranas apgauna mane, įteigdamas, kad aš visagalis. Kad galiu vienu pultelio paspaudimu vėl gauti šiltą krūtį su šiltu pienu. Iš tikrųjų ekranui aš – tik statistinis vienetas, kažkoks TV metras. Jis nežino mano vardo, jis nemato mano ašarų, jam ant manęs nusišpjaut.

Ir už tai aš dar turiu sumokėti... Ne, skaitytojai, ne tik pinigais už TV daiktą ir skaitmenizuotą transliaciją kokiai nors *kabelinei*. Turiu sumokėti daug rimčiau. Esu verčiamas žiūrėti reklamas...

Reklamų teroras

Prisipažinsiu (ir tuo pačiu susireikšminsiu). Per TV stengiuosi žiūrėti tik futbolą. Nes ten gali net 45 min stebėti vientisą vaizdą. Futbolas yra populiariausias sportas pasaulyje (o kartu ir daugiausiai traumų sukeliantis jį žaidžiantiems), galbūt dėl to jam taikomos tokios išimtinai palankios sąlygos? Formulė, krepšinis ir daugelis kitų neišvengė reklamų invazijos.

Kuo blogai reklamos?

Tai jau tikrai ne tuo, kad pirksite tai, kas reklamuojama dažniausiai. Čia dar tik pusė bėdos. Daug didesnė blogybė yra į jūsų gyvenimą atsėlinantis *fragmentiškumo demonas*. Žiūri sau įsitempęs, kaip DiCaprio plukdo mylimąją tuoj nuskęsiančiu laivu ir staiga – *pampers, cola, mastercard, anonsai, pampers, cola, mastercard*.

Dabar dar greitai paaiškinu, kuo negerai mums tas fragmentiškumo demonas ir atsisveikinsim.

Reklamos išblaško, pertraukia dėmesingą filmo žiūrėjimą, sutrikdo koncentraciją. Nebebūname su Titaniko herojais *čia ir dabar*. Jie kažkur trumpam pradingsta. Nebeįsijaučiame! O jei perkelti tai į gyvenimą? Blaškomės, *multitaskiname* (t.y. darome daug darbų vienu metu), paskambinę pamirštame, ką norėjome pasakyti. Nebeskaitome storų knygų. Nebegalime išsėdėti vakarėlyje ar svečiuose nepatikrinę telefono, *emailo*. Pasimetame. *Nebežinome ko norime ir ką darome*.

Gražu – tai kas vientisa, sklandu ir harmoninga. Fragmentiška – sudarkyta ir iškraipyta.

Priklausomybė

Dar viena išpažintis (ir eilinis susireikšminimas). Neturiu TV. Jau kuris laikas. Bijau jo. Bijau to, ką jis žada – rūpestį, šilumą, visagalybės glostymą. Bijau, kad tapsiu pasyvus ir nugrimsiu. Nebemąstysiu. Pasiduosiu ir atsiduosiu.

O šiame straipsnyje kaip niekad šokinėjo mintys. Fragmentiškiausias straipsnis. Neabejotinai nešiojusi susitikimo su ekranu žymę...